

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2012/13

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-2048
Naslov projekta	Medgeneracijska solidarnost v kmečkih družinah
Vodja projekta	11849 Dušanka Knežević Hočevar
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	3540
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	05.2009 - 04.2011
Nosilna raziskovalna organizacija	618 Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 HUMANISTIKA 6.03 Antropologija 6.03.02 Socialna in kulturna antropologija
Družbeno-ekonomski cilj	13.05 Družbene vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)

2. Raziskovalno področje po šifrantu FOS¹

Šifra	6.05
- Veda	6 Humanistične vede
- Področje	6.05 Druge humanistične vede

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Povzetek projekta²

SLO

Projekt je bil zasnovan s ciljem, da se pridobijo nova znanja o nosilcih družinskega kmetovanja v Sloveniji. Z vidika ugotavljanja zgledov razvoja družinskega kmetovanja je projektna skupina domnevala, da so dragocena znanja zlasti o medgeneracijskih odnosih, saj so dejavnosti na družinskih kmetijah utemeljene v kompleksnih odnosih kmetije kot

podjetja (predaja in prevzem kmetije, upravljanje in odločanje na kmetiji) in kmetije kot družine (odnosi med generacijami in spoloma). Izhodiščna hipoteza se je glasila, da so z ekonomskega in reproduktivnega vidika bolj vitalne družinske kmetije, ki uspešno razrešujejo medgeneracijske ambivalence. Tega podjetja se je projektna skupina lotila po zgledu demografske antropologije z večdisciplinarnim pristopom, tj. s kombiniranjem raziskovanja več vrst gradiv, kvantitativnih in kvalitativnih metod in večravnih analiz (na ravni agregatnih skupin posameznikov v okviru nacionalnega reprezentativnega vzorca, na ravni izbranih večgeneracijskih kmečkih družin in na ravni posameznikovega doživljanja ambivalentnih odnosov in kvalitete življenja).

Najpomembnejši rezultat raziskave je ta, da je učinkovito izvajanje kmetijske dejavnosti in njen razvoj v bodoče odvisen prav od razvoja »dobrih oz. slabih« odnosov med generacijami in spoloma in posledično tudi od njihovega doživljanja dobre oz. slabe kvalitete življenja. S tem je poudarjen pomen preučevanja medgeneracijskih odnosov tudi v samem polju raziskovanja družinskega kmetovanja. Raziskava je med drugim utemeljila uporabnost koncepta medgeneracijske ambivalence tudi v antropološkem preučevanju, oz. koristnost kombiniranja več disciplinarnih pristopov preučevanja medgeneracijskih odnosov, kar ni običajna praksa holistično zasnovanih antropoloških raziskav. Rezultati projekta pomembno prispevajo k še vedno redkim raziskavam medgeneracijskih odnosov pri kmečkem prebivalstvu (sodobno družinsko kmetovanje) in k naraščajočem številu raziskav o tovrstnih odnosih v kontekstu aktualnih demografskih trendov staranja prebivalstva in vedno večjega pomena medgeneracijskih pomoči. S tega vidika rezultati projekta pomembno prispevajo k opozarjanju na pomen preučevanja medgeneracijske ambivalence saj, kot je pokazal pregled znanstvene literature, na tem področju prevladuje še vedno uporaba t.i. modelov medgeneracijske solidarnosti ali konflikta, ki se praviloma osredotočata na raziskovanje zgolj ene dimenzije medgeneracijskih odnosov (bodisi solidarne bodisi konfliktne).

Diseminacija rezultatov raziskave je že tekom izvajanja projekta potekala v domačih in mednarodnih akademskih krogih (strokovni posveti in znanstvene konference), in s pedagoškim prenosom pomembno prispevala k razvoju domačega kadra. Nenazadnje rezultati projekta odpirajo prostor za argumentirano javno razpravo o politikah, ki se nanašajo na spodbujanje razvoja družinskega kmetovanja v Sloveniji.

ANG

The project was designed with the aim to get some new knowledge about the carriers of family farming in Slovenia. To find out the future prospects of family farming the project group assumed that the knowledge of intergenerational relations were of particular importance. The activities on family farms are grounded in the complex relationships of a farm as a firm (e.g. a transfer and taking over the farm, its management), and a farm as a family (generations and gender relations). The initial hypothesis affirmed that from the viewpoint of economics and reproduction, more vital were family farms which had successfully resolved intergenerational ambivalences. Following the example of demographical anthropology, the project group employed a multidisciplinary approach, analysing various empirical material, using quantitative and qualitative methods and employing multilevel analysis (on the level of aggregate groups within the national representative sample, on the level of selected multigenerational farm families, and on the level of individual's experience of ambivalent relationships and the quality of life). The most important result shows that the effective farming and its prospects in the future are dependent on the creation of 'good or poor' relations among generations and genders, or else, on their experience of 'good or bad' quality of life. Therefore, the importance of studying intergenerational relationships in the research on family farming is proved. The project also confirms the usefulness of the concept of intergenerational ambivalence for anthropological research, and the advantage of combining multidisciplinary approaches, which is not a usual practice of holistically designed anthropological research. The research results significantly contribute to still rare studies on intergenerational relations in farm population (contemporary family farming) and to a

growing number of studies on the issue in the context of current trends of population ageing and the increasing importance of the meaning of intergenerational assistance. In this line, the project results also stress the importance for investigating the intergenerational ambivalence. As the review of the scientific literature has showed, this field of research is still prevailed by two research models: i.e. of intergenerational solidarity and of intergenerational conflict. Yet as a rule, both models focus to explore only one dimension of intergenerational relations, either that of solidarity or conflict. Dissemination of the project results has been well underway in domestic and international academic field (scientific and professional conferences) during the project. The pedagogical transfer importantly contributes to raising a domestic academic cadre. Finally, the project results open the space for public debate about the politics that encourage the development of family farming in Slovenia.

4. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu³

V prvi polovici prvega raziskovalnega leta je bila analizirana temeljna znanstvena literatura o medgeneracijski solidarnosti na kmetijah. Ugotovljeno je bilo (1), da je v slovenski humanistični in družboslovni produkciji ta vsebina zgolj posredno obravnavana. Posamične etnološke študije holistično presojujejo kmečka gospodarstva in ne problematizirajo posebej odnosov med generacijami oz. člani gospodinjstev. Opisne študije se osredotočajo bolj na strukturni položaj določenih skupin (npr. žensk), ne pa na osebno doživljanje medsebojnih odnosov. Podobno velja za redke prispevke ruralne sociologije, ki posebej ne obravnavajo odnosov med generacijami z vidika medgeneracijske solidarnosti in ambivalence.

Nadalje je bila analizirana tuja literatura o medgeneracijski solidarnosti na splošno in posebej o konceptu medgeneracijske ambivalence. Ugotovljeno je bilo (2), da so prevladujoči pristopi zagovornikov t.i. modelov solidarnosti in konflikta v svojih izhodiščih na posameznika usmerjeni, metodološko pa izhajajo iz načel klasičnega pozitivizma (prednostna obravnava standardiziranih merskih instrumentov, statističnih analiz, iskanje pravil, podcenjevanje odklonov kot »empiričnih šumov« itd.). Nedavne študije pa uveljavljajo pristop simboličnega interakcionizma, ki izhaja iz opazovanja medsebojne interakcije udeležencev odnosa, ne pa posameznika in njegovih mnenj in stališč. Še bolj holističen pristop je uveljavila agrarna antropologija oz. sorodne antropološke poddiscipline, kot so kulturna ekologija in demografska antropologija. Tovrstne študije presojujejo različne oblike kmečkih gospodarstev skozi analizo okolja, lastninskih razmerij, oz. širšega družbenega konteksta, vendar posebej ne obravnavajo medgeneracijskih odnosov. Toda holistična obravnava v določenih vidikih vseeno dopušča delna ugibanja o takih odnosih, npr. v obravnavi položaja gospodarja do drugih članov kmečkega gospodarstva. Analiza tovrstnih del je projektno skupino na eni strani prepričala v poskus kombiniranja navidez izključevalnih metodoloških prijemov opazovanja interakcije in »merjenja« (ocenjevanja) posameznikovih stališč v zvezi z doživljanjem kvalitete življenja in odnosov med člani kmečkih družin. Na drugi strani pa je pregled tovrstne literature projektno skupino usmeril v izpeljavo dodatnih analiz obstoječe podatkovne zbirke »Odnosi med generacijami in spoloma na kmetijah v Sloveniji« (2007), tj. tistih vsebinskih sklopov, ki se kakorkoli nanašajo na medgeneracijsko solidarnost. Poglavitne rezultate sta članici projektne skupine objavili v znanstveni monografiji (2010), obenem pa so služili kot izhodišče za izdelavo pol-strukturiranega intervjuja.

Terensko delo je bilo opravljeno v drugem polletju prvega raziskovalnega leta. Potekalo je v treh prekmurskih občinah. Izbor večgeneracijskih družin ni bil opravljen, kot je bilo sprva načrtovano s posamezniki, ki so sodelovali že v anketni raziskavi (2007). Čeprav je bilo tako vzorčenje načrtovano v prijavi projekta (2008), je preveliko število njihovih družinskih članov, ki niso želeli sodelovati v tej raziskavi (2009), ogrozilo enoto preučevanja, ki ni posameznik pač večgeneracijska družina. Predviden nabor sodelujočih

sogovornikov in sogovornic (33) smo izbrali s pomočjo »snežne kepe«: kot prednost takega vzorčenja se je pokazalo tudi to, da so izbrane družine iz iste regije, kar je v naslednjem letu omogočilo primerljivo analizo družbenega ozadja enot preučevanja. V drugem raziskovalnem letu smo analizirali: (1) anketno podatkovno zbirko z bivariatnimi in multivariatnimi metodami statistične analize, (2) intervjuje z računalniško podprto programsko opremo Atlas-Ti ter (3) ocenjevalne liste za merjenje kvalitete življenja in medgeneracijske ambivalence s pomočjo lestvice WHOQOL–BREF oz. statističnega programa SPSS Statistics 17.0.

Ad1) Na podlagi dodatno opravljenih analiz podatkovne zbirke so ključne ugotovitve (3) naslednje:

Področje vzgoje in skrbi za otroke je pri vseh opazovanih skupinah izključno domena staršev, še posebno žensk, ne pa tudi drugih članov ožjega sorodstva, na primer starih staršev. Slednji so pomemben vir pomoči le pri varstvu otrok.

Bivanje z ostarelimi in bolnimi člani gospodinjstva je bolj pogosta praksa v kmečkih gospodinjstvih, skrb za te ljudi pa je predvsem v domeni žensk, zlasti snah.

Pričakovanja v zvezi s prejemanjem pomoči so večja kot pa njenim nudenjem ne glede na to v kakšnem okolju (mestno, podeželsko) posameznik živi. So pa opazne razlike med okolji glede vprašanja, od koga posameznik pričakuje pomoč. Presenetljiva ugotovitev je, da se v kmečkem okolju pričakuje pomoč izključno s strani ožjih sorodnikov in članov gospodinjstva, ne pa sosedov in prijateljev. Še več, pomoč v obliki »zaupanja osebnih težav sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem«, je najnižja prav pri kmetih, kar ne kaže le tendence njihove socialne izoliranosti, temveč tudi zamiranja nekdanje brezpogojne pomoči »sosedstva«.

Šibko vpetost kmetov v socialna omrežja dodatno otežuje pomanjkljiva opremljenost njihovega bivalnega okolja s storitvenimi in socialnimi dejavnostmi.

Dojemanje medgeneracijske solidarnosti pri kmečkem prebivalstvu prav tako zrcali večjo osredotočenost na ožji družinski krog. Kmetje namreč gledajo družino kot najbolj odgovorno institucijo za skrb za odvisne in pomoči potrebne člane družine, medtem ko mestno prebivalstvo ni konsistentno v pričakovanju, kdo je odgovoren za tako skrb.

Ad2) Rezultati (4) analize pogovorov z odraslimi člani šestih večgeneracijskih kmečkih družin dodatno osvetljujejo zgornje ugotovitve:

Rezultati terenske raziskave kažejo, da so koristniki nedavno uvedenih ukrepov pomoči mladim prevzemnikom in zgodnjega upokojevanja perspektivni vsaj z dveh vidikov: nadaljevanja s kmetovanjem in vidnega povečanja proizvodnje; velikost in opremljenost kmetij se bistveno razlikuje glede na opazovani obdobji: socializem (do 10 ha) in post-socializem (bistveno presega 10 ha); mlajša generacija je praviloma višje izobrazena (prevladuje srednješolska izobrazba) v primerjavi s starejšo generacijo (prevladuje osnovnošolska izobrazba).

Teren je tudi pokazal, da je k razmejivni nalog med ženskami in moškimi ne glede na velikost in organizacijo kmetije najbolj prispevala uvedba traktorjev in druge mehanizacije ob koncu 60. let. Čeprav so primeri kmečkih družin zelo svojski, ni pretiran splošen sklep, da je po uvedbi traktorjev domena dela moških predvsem mehanizirano delo na zemlji in v hlevu, ženske pa poleg nemehaniziranih opravil na kmetiji opravljajo ne/mehanizirana dela v gospodinjstvu. Kljub specifičnim kontekstom posamičnih družinskih kmetij, je bilo pred uvedbo traktorjev pravilo, da so ženske delale vsa opravila: tako »zunaj hiše kot znotraj nje«, kar pa ni veljalo za moške, katerih domena je bilo predvsem delo »zunaj hiše«.

Ne glede na opazovano obdobje, velikost kmetije ali celo uvedbo traktorjev, je skrb za ostarele in otroke pretežno področje dela žensk. Čeprav je praviloma sin prevzemnik kmetije, torej bi on moral poskrbeti za ostarela starša, je to delo njihovih partneric.

Večina sogovornikov (ne glede na generacijo in spol) ugotavlja, da je »danes« neplačana sosedska pomoč manjša, kot je bila »nekdanj«, in da je omejena na vsakodnevna opravila (transport, lažja kmečka dela). Finančna pomoč in neplačana pomoč pri težjih kmečkih opravilih je bolj zadeva članov kmečkih družin samih in njihovega ožjega sorodstva. V

zatonu so tudi t.i. strojne skupnosti kot oblika vzajemne neplačane pomoči v kmečki skupnosti.

Z vzgojo otrok se ukvarjajo starši. Stari starši in drugo ožje sorodstvo pomaga predvsem pri varstvu in skrbi za otroke. Kljub stalni prisotnosti starih staršev doma, se večina staršev odloča za varstvo otrok v vrtcu, ki naj bi otroka bolje opremil s potrebnim znanjem in socializacijo za vstop v šolo.

Kljub prevladujoči običajni praksi domače oskrbe ostarelih in pomoči potrebnih članov kmečkega gospodinjstva, sogovorniki (ne glede generacijo in spol) priznavajo prednosti institucionalne oskrbe: dom za ostarele ni več »sramota«, temveč »primerna rešitev« za ostarele, vezane na posteljo, trajno bolne in denarno zmožne; nizke kmečke pokojnine so poglavitna ovira pri odločanju za institucionalno oskrbo. Presenetljivo je zavračanje možnosti oskrbe na domu, razen v primeru pomoči, ki jih organizira Evangeličanska humanitarna organizacija - podpornica.

V izogib medgeneracijskim konfliktom o določenih vidikih dela in doma, se večina parov določene generacije odloča za življenje v ločenih gospodinjstvih, čeprav na bližnjih lokacijah. Sobivanje »pod skupno streho« se opušča, četudi ločena gospodinjstva delijo »skupno dvorišče«.

Medgeneracijsko zaupanje in zagotovitev nadaljevanja kmetovanja se kaže tudi v pravočasni predaji kmetije mlajši generaciji, tj. takoj ob upokojitvi gospodarja ali gospodarice. Običajna praksa predaje oz. prevzema kmetije ob smrti gospodarja je pri večini sogovornikov gledana kot rigidna praksa, katere posledica je bolj opuščanje kmetovanja kot pa zagotovitev skrbi za ostarele.

Ad3) Tri-ravenska primerjalna analiza zajema oceno kvalitete življenja (telesnega zdravja, socialnih odnosov, povezanosti z okoljem in na psihičnem področju), medgeneracijsko ambivalenco in vpliv slednje na kvaliteto življenja pri starših, odraslih otrocih in njihovih partnerjih.

Ključne ugotovitve (5) kažejo, da starši v primerjavi z odraslimi otroki doživljajo svojo kvaliteto življenja slabše predvsem na področju medosebnih odnosov in socialne podpore: pri materah je izstopalo doživljanje slabše kvalitete življenja na psihičnem področju in povezanosti z okoljem.

Čeprav so kot bolj ambivalentne zaznavali svoje odnose odrasli otroci posebej do očeta, in matere do odraslih otrok, se ocene medgeneracijskih ambivalenc (straši-odrasli otroci) med seboj niso pomembno razlikovale. Vzorci medgeneracijskih ambivalentnih odnosov znotraj družin so se v glavnem razlikovali: tj. straši izražajo manj ambivalenten odnos do svojih otrok kot nasprotno; vendar pa otroci izražajo bolj ambivalentna občutja do očetov kot pa do mater.

Povezanost medgeneracijske ambivalence s posameznimi področji doživljanja kvalitete življenja se najbolj kaže pri odraslih otrocih. Bolj ambivalenten odnos odraslih otrok do očeta je povezan z njihovim doživljanjem slabšega telesnega zdravja. Bolj ambivalenten odnos odraslih otrok do matere pa se je poleg njihovega doživljanja slabšega telesnega zdravja odražal še na njihovem slabšem psihičnem počutju, slabši povezanosti z okoljem in slabšimi socialnimi odnosi. Medtem ko se ambivalenca očetov do odraslih otrok ni odrazila na nobenem od analiziranih področij, pa se je večja ambivalenca mater do odraslih otrok povezovala s slabšo kvaliteto življenja na njihovem psihičnem področju. Te splošne ugotovitve so nadalje razdelane še z vidika partnerjev/partneric odraslih otrok, razlagalno-kontekstualni okvir pa omogoča kvalitativna zbirka transkribiranih pogovorov in etnografski dnevnik (podrobne analize bodo objavljene v monografiji, ki bo predvidoma izšla 2012).

Učinki raziskovalnega projekta in sodelovanje s tujimi partnerji

V celotnem obdobju trajanja projekta so članice projektne skupine intenzivno razširjale rezultate projekta s sodelovanjem na mednarodnih znanstvenih srečanjih, publiciranjem, na tiskovni konferenci ob izidu monografije (2010), s predstavitvijo rezultatov in konzultacijami z oblikovalci politik (razvoja podeželja, zdravstvene politike in s predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice). Diseminacijski učinek je razviden tudi v oblikovanju medinstitucionalnih partnerstev s Filozofsko

fakulteto, Fakulteto za družbene vede in Biotehniško fakulteto (UNL) pri prijavih in v letu 2011 uspešno pridobljenih (4) projektih, ki vsebinsko dograjujejo pričujoči projekt; vsebine se nanašajo na oblike oskrbe ostarelih v Sloveniji, prenos znanja v kmetijsko prakso in strategije razvoja družinskega kmetovanja. Pomembna oblika mednarodnega sodelovanja članic projektne skupine pa se nanaša na projekt e-ZDRAVJE (glej T. 9).

5. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem in zastavljenih raziskovalnih ciljev⁴

Delo je potekalo po predvidenih korakih: vzporedno so bile opravljene komplementarne analize treh vrst gradiv (dodatna analiza vsebinskih sklopov o medgeneracijski solidarnosti podatkovne zbirke Odnosi med generacijami in spoloma na kmetijah v Sloveniji, analiza kvalitativne podatkovne zbirke 33 transkribiranih intervjujev ter več ravska analiza ocenjevalnih listov za merjenje kvalitete življenja in medgeneracijske ambivalence med člani kmečkih družin), večinoma pridobljenega v prvem raziskovalnem letu. Projektna skupina je presegla zastavljene cilje v letu 2010. Na podlagi analize anketne podatkovne zbirke so nova znanja o medgeneracijski solidarnosti v kmečkih družinah na Slovenskem predstavljena v soavtorski znanstveni monografiji, katere izid je bil načrtovan v projektni prijavi. Obenem pa je projektna skupina z analizami pogovorov in ocenjevalnih listov v drugem raziskovalnem letu pripravila temeljno gradivo za še eno znanstveno monografijo, ki ni bila predvidena v projektni prijavi (načrtovan izid je v letu 2012).

Na podlagi analize anketne podatkovne zbirke ni mogoče zavreči raziskovalne hipoteze, da so bolj vitalne (po velikosti kmetij, izobrazbi, številu družinskih članov in zagotovljenem nasledniku) kmečke družine tiste, ki uspešno razrešujejo medgeneracijsko ambivalenco. Z vpeljavo analize intervjujev in ocenjevalnih listov o kvaliteti življenja in medgeneracijski ambivalenci pa lahko delno potrdimo izhodiščno hipotezo. Najsplošnejši rezultat slednjih analiz je namreč ta, da so medgeneracijska ambivalentna občutja članov kmečkih družin prisotna na raznovrstnih kmetijah, uspešno pa jih razrešujejo tudi na kmetijah, ki nimajo nujno zagotovljenega naslednika in s tem zagotovila, da se bo ohranila kmetijska dejavnost v bodoče. Obenem ni zanemarljiv rezultat, ki govori o pestrosti načinov razreševanja medgeneracijske ambivalence (npr. ločeno bivanje generacij, prednostno in bolj pogosto vzdrževanje stikov priženjencev in priženjenk s člani izvorne družine, odločanje za institucionalno oskrbo ostarelih in varstvo otrok) v primerjavi z uveljavljenim naborom razreševanja medgeneracijske ambivalence, ki ga uporabljajo anketno zasnovane študije. (Pregled razreševanja ambivalentnih odnosov pri petih generacijah zahteva zaradi longitudinalne primerljivosti enak nabor strategij reševanja pri peti generaciji, kot je bil oblikovan za prvo generacijo; običajno te kategorije zajemajo: adaptacijo, obolevnost, razvezo, ločeno življenje, pogostost stikov). Identifikacija novih strategij razreševanja medgeneracijske ambivalence je v primeru pričujoče raziskave rezultat antropološko zasnovane terenske raziskave.

6. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁵

Manjše spremembe vzorčenja v primerjavi s predlogom projekta so opisane v T. 4, bistvenih sprememb pa ni bilo.

7. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁶

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	252278784	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Dom in delo na kmetijah: raziskava odnosov med generacijami in spoloma
		ANG	Home and Work on Farms: Research on Generations and Gender Relations

Opis	SLO	<p>Monografija, ki se osredotoča prav na predstavitev družinske klime, ki omogoča oziroma ovira vitalnost kmetije in s tem tudi kmetovanja v Sloveniji, prinaša nova znanja za razvoj podeželja kot tudi ruralne sociologije in sorodnih ved. Najpomembnejše ugotovitve monografije, oblikovane na podlagi empirične študije, kažejo, da kmetije, ki so pridobile državno podporo z naslova ukrepov pomoči mladim prevzemnikom in zgodnjih upokojevcem, izkazujejo večje možnosti za razvoj in nadaljnje kmetovanje, kot pa kmetije, ki niso prejemnice takih podpor. Člani teh gospodinjstev običajno tudi nasprotujejo razdelitvi dediščine med več upravičencev in živijo na večjih kmetijah. Prav tako bolj uspešno usklajujejo interese vseh članov gospodinjstva, imajo višjo izobrazbo in višjo rodnost in so v primerjavi z drugimi preučevanimi skupinami (mestnim, podeželskim, kmečkim prebivalstvom, ki niso prejemniki tovrstnih podpor) bolj zavezani skrbeti za starejšo generacijo. Njihova pripravljenost nadaljevati in izboljšati kmetovanje se med drugim kaže tudi v kritični presoji opremljenosti svojega bivalnega okolja s storitvenimi dejavnostmi. Vendar pa mladi prevzemniki kot najverjetnejši nosilci razvoja kmetijstva v Sloveniji niso vključeni v širša socialna omrežja, ampak nasprotno, opirajo se izključno na svoje ožje sorodstvo.</p>
	ANG	<p>The monograph brings new information on relationships among family members on contemporary farms in the view of facilitating/hindering vitality on the farm in particular and in farming in general. The research results show that compared to the non-beneficiaries of two measures (Setting Up of Young Farmers and Early Retirement of Farmers), the beneficiaries (young farmers) are willing to continuing with farming, they oppose the equal distribution of agricultural property among the heirs, and live on bigger farms. Young farmers more successfully harmonise various interests of their households' members, and have higher education and fertility compared to the non-beneficiaries and two other observed groups (urban and rural people). They also express greater concern in care giving for the older generation. However, the young farmers, as the most likely candidates for agricultural development in Slovenia, do not participate in wider social networks; their social networks are still limited to their closer siblings only, division of labour among the family members is less flexible in view of their particular interests, and the younger generation is still committed to providing care for the older generation either due to the 'preservation of tradition' or the lack of some services in their living environment.</p>
Objavljeno v	Založba ZRC, ZRC SAZU; 2010; 158 str.; Avtorji / Authors: Knežević Hočevar Duška, Černič Istenič Majda	
Tipologija	2.01 Znanstvena monografija	
2. COBISS ID	29695533	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Dojemanje medgeneracijskih odnosov na kmetijah v Sloveniji skozi perspektivo spola
	ANG	Perception of intergenerational relationships on farms in Slovenia through the gender lens
Opis	SLO	<p>Staranje prebivalstva je postavilo v ospredje preučevanje medgeneracijske solidarnosti, še posebno odgovornosti za skrb posameznikov, ki so pomoči potrebni. To je ključno vprašanje tudi za družinsko kmetovanje, katerega razvoj je odvisen od nasledstva in medgeneracijskih odnosov. Prispevek presoja, kako dojemajo medgeneracijske odnose upravičenci shem zgodnjega upokojevanja in pomoči mladim prevzemnikom kmetij v Sloveniji. Analiza anketnih podatkov je pokazala, da vsi vprašanci delijo podobna stališča o vlogah spolov glede medgeneracijske solidarnosti.</p>
		<p>The aging population has brought the issue of solidarity among generations into the fore, raising the question of the responsibility of caring for</p>

		individuals in need. This is a key issue for family farming, which is dependent on succession and intergenerational relationships. The article discusses how intergenerational relationships are perceived by the beneficiaries of the schemes of early retirement and young farmers in Slovenia. The analysis of data from a survey indicates that there are similarities in the respondents' views, especially on gender roles in intergenerational solidarity.
	Objavljeno v	Facultas; Gender issues; 2009; Str. 93-104; Avtorji / Authors: Černič Istenič Majda, Knežević Hočevar Duška
	Tipologija	1.06 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci (vabljeni predavanja)
3.	COBISS ID	30337325 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Razlike v rodnostnem vedenju med kmečkim, podeželskim in mestnim prebivalstvom Slovenije
		ANG Differences in fertility behaviour among farm, rural and urban population in Slovenia
	Opis	SLO Članek predstavlja rezultate preučevanja rodnostnega vedenja kmečkega prebivalstva, skupine z najvišjo stopnjo rodnosti v Sloveniji. Ti kažejo, da motivacija za večje število otrok med kmečkim prebivalstvom bolj verjetno izhaja iz njihovega specifičnega družbenega načina življenja kot pa iz domnevno večjega upoštevanja t.i. družinskih norm in z njimi povezanih vrednot.
		ANG The article discusses some results of studying fertility behaviour of farmers, a group of people with the highest level of fertility in Slovenia. Results show that there is a strong likelihood that a decision for higher number of children stems from farmers' specific way of life than from assumingly prevailing family norms and related values in farm population.
	Objavljeno v	Wydawnictwo UMK; Eastern European Countryside; 2009; No. 15; str. 61-74; WoS: XA; Avtorji / Authors: Černič Istenič Majda
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
4.	COBISS ID	6436985 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Preučevanje rodnostnega vedenja kmečkega prebivalstva kot prispevek k razumevanju celotne nizke rodnosti: primer Slovenije
		ANG Studying fertility behaviour of farm population as a contribution to understanding overall low fertility trends: the case of Slovenia
	Opis	SLO V poglavju so predstavljeni rezultati raziskave o rodnostnem obnašanju kmečkega prebivalstva v Sloveniji. Ti kažejo, da rodnost kmečkega prebivalstva ni pretežno utemeljena v spoštovanju družinskih norm in z njimi povezanih vrednotah. Bolj verjetno je, da motivacija za večje število otrok med kmečkim prebivalstvom izhaja iz posebnosti njihovega socialnega konteksta; družbenih razmerij »menjave daril«, ki omogočajo ohranjanje posebnosti njihovega vsakdanjega preživetja.
		ANG The chapter presents the results of research on fertility behaviour of farm population in Slovenia. The results show that fertility of farm population is not grounded predominantly by their strong respect for family norms and related values. It is more probable that motivation for a higher number of children among the farm population derives from their specific social context; the social relations of 'gift exchange' that help to maintain the particular nature of their everyday livelihoods.
	Objavljeno v	Emerald Group Publishing Limited; From community to consumption; 2010; Str. 77-91; Avtorji / Authors: Černič Istenič Majda
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji

5.	COBISS ID	30428461	Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Strategija varstva starejših oseb v Sloveniji	
		<i>ANG</i> Strategy for care for the elderly persons in Slovenia	
	Opis	<i>SLO</i> V okviru prispevka je bila predstavljena problematika dolgotrajne oskrbe v Sloveniji in »Strategija varstva starejših do leta 2010 Solidarnost, sožitje in kakovostno staranje prebivalstva«, ki jo je na odgovor staranja družbe in zahtev EU za novo medgeneracijsko solidarnost izdalo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS. Posebna pozornost je bila v predstavitvi namenjena dolgotrajni oskrbi in implementaciji nove oblike zavarovanja zanjo.	
		<i>ANG</i> The paper was aimed to long-term care issue in Slovenia and to »The Strategy for care for the elderly till 2010 - Solidarity, good intergenerational relations and quality ageing of the population« prepared by Ministry of Labour, Family and Social Affairs, as the response of the Republic of Slovenia to the ageing society and to the European demands for new solidarity between the generations. Special attention was given in presentation to the long-term care and the implementation of the new insurance for it.	
	Objavljeno v	Crossing boundaries between ageing and disability; 2009; Avtorji / Authors: Dernovšek Mojca Zvezdana, Šprah Lilijana	
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci	

8. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine²

	Družbenoekonomsko relevantni dosežki		
1.	COBISS ID	30646573	Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Staranje in osamljenost pri mestnem, podeželskem in kmečkem prebivalstvu v Sloveniji	
		<i>ANG</i> Ageing and loneliness of urban-rural farm populations in Slovenia	
	Opis	<i>SLO</i> Primerjava vzorcev oskrbe ostarelih skozi njihove oblike bivanja, pričakovano in dejansko nudeno pomoč in njeno porazdelitev med člani gospodinjstva kaže, da je družina v kmečkem okolju še vedno osnovna in pogosto edina opora pomoči ostarelim. Med prebivalci urbanih in podeželskih območij pa je ta pomen družine že manj izrazit. Rezultati preučevanja pa brez razlike za vse tri opazovane skupine prebivalcev kažejo, da družina ni edini vir preprečevanja osamljenosti ostarelih in da so socialne vezi v okolju, v katerem živi starostnik, še bolj pomembne.	
		<i>ANG</i> The issue who is responsible to care for elderly in urban-rural-farm social settings and what factors determine their feeling of loneliness was investigated. In comparison with other two groups farm population preserves more family centred intergenerational relations. This is indicated through living arrangements, expected and actual provision of support to the elderly and allocation of that care among household members. Regarding old aged loneliness family is not the only source against this feeling but also available social ties of the neighbourhood which holds true for all social settings.	
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
	Objavljeno v	Institut Jožef Stefan; Soočanje z demografskimi izzivi v Evropi; 2009; Str. 5-10; Avtorji / Authors: Černič Istenič Majda	
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci	
2.	COBISS ID	6539897	Vir: COBISS.SI

	Naslov	SLO	Integracija kmetic v strategijo razvoja podeželja v Sloveniji
		ANG	Integrating farm women into rural development strategy in Slovenia
Opis	SLO	Predavanje je izpostavilo dve glavni vprašanji: prvič, kako kmetijska politika in politike razvoja podeželja EU vplivajo na status in vlogo žensk na podeželju v novih državah članicah in drugič, kaj so pridobile kmečke ženske z vključitvijo Slovenije v EU. Na podlagi predhodnega preiskovanja je avtorica argumentirala, da je potrebno bolj sistematično preučevati položaj kmečkih žensk in moških ter vrednotiti izvajanje razvojnih programov tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni EU.	
	ANG	In the lecture, two main issues were exposed: firstly, how agricultural and rural policy of the EU deals with and affects the status of women in rural areas in the new member states and secondly, whether farm women benefit from the joining Slovenia to the EU or not. On the basis of some preliminary investigation, the authoress argues that more systematic research on farm women/men and evaluation of development programmes' implementation is necessary on national and the EU level.	
Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci		
Objavljeno v	2010; Avtorji / Authors: Černič Istenič Majda		
Tipologija	3.16 Vabljen predavanje na konferenci brez natisa		
3.	COBISS ID	31857965	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Sociodemografski in klinični dejavniki doživljanja kvalitete življenja pri osebah z bipolarno motnjo razpoloženja	
	ANG	Sociodemographic and clinical factors associated with the quality of life assessment in persons with bipolar mood disorder	
Opis	SLO	V prispevku je bila predstavljena uporaba slovenske verzije Vprašalnika kvalitete življenja (QOL) in njegova povezanost z nekaterimi sociodemografskimi (starost, stan, zaposlenost, izobrazba, število gospodinjstev članov) in kliničnimi dejavniki (vrste in trajanje motenj razpoloženja, trajanje remisije). Okrnjena QOL se je v obeh skupinah povezovala z višjo starostjo, nezaposlenostjo in manjštevlnim gospodinjstvom, pri klinični skupini pa tudi z daljšo remisijo in manjšim obsegom depresivnih epizod.	
	ANG	The paper presented the application of Slovenian Quality of life questionnaire (QOL) and its association with socio-demographic (age, status, employment, education, number of household members) and clinical factors (type and duration of mood disorders, duration of remission). Diminished QOL was associated in both groups with higher age, with unemployment and with fewer members of household, whereas in the clinical group also with longer remission and reduced extent of depressive episodes.	
Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci		
Objavljeno v	Institut Jožef Stefan; Zbornik 13. mednarodne multikonference Informacijska družba - IS 2010, 11.-15. oktober 2010; 2010; Str. 321-324; Avtorji / Authors: Novak Tatjana, Šprah Lilijana		
Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci		
4.	COBISS ID	6932857	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Vloga nasledstva na kmetiji - predstavitev knjige in raziskave o mladih prevzemnikih	
	ANG	The role of succession on the farm - a presentation of a book and research on young farm successors	
		Predavanje je obravnavalo vsebino monografije Dom in delo na kmetiji, raziskava odnosov med generacijami in spoloma. V prvem izhodiščnem	

Opis	SLO	delu je predstavilo ovire in spodbude „doma“, ki spodbujajo ali ovirajo „delo“ na kmetiji, demografske spremembe prebivalstva (praznjenje podeželja in staranje) ter pomen ukrepov Programa razvoja podeželja (zgodnje upokojevanje kmetov in pomoč mladim prevzemnikom kmetij) za reprodukcijo in razvoj kmetij. V drugem delu so bili predstavljeni in z udeleženci prediskutirani glavni izsledki omenjene anketne raziskave, še zlasti, kakšen je odziv terena na navedena ukrepa oz. katere kmetije sta ta ukrepa nagovorila.	
	ANG	The lecture discussed the monograph Home and Work on Farms: Research on Generations and Gender Relations. In the first part, barriers and incentives "at home" that promote or hinder the "work" on the farm were presented, population change (aging and depopulation of rural areas), and the importance of two measures of the Rural Development Programme (the Early Retirement of Farmers and the Setting up of Young Farmers) to farms' reproduction and developmental prospects. In the second part, the main results of the survey that pertain to the farm population's response on indicated measures were presented and discussed with participants of the lecture.	
Šifra	F.18 Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)		
Objavljeno v	2011; Avtorji / Authors: Černič Istenič Majda		
Tipologija	3.25 Druga izvedena dela		
5.	COBISS ID	33819437	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	"Delo smo si vedno delili: za nikogar ni bilo lažje"	
	ANG	'We constantly shared labour among ourselves: it was not easier for anybody'	
Opis	SLO	Prispevek presoja nekatere rezultate antropološke terenske raziskave o družinskih kmetijah v Prekmurju, tj. na področju z ugodnimi dejavniki za kmetovanje. Raziskava se je osredotočila na prepletene odnose med generacijami in spoloma šestih večgeneracijskih družin, da bi pridobili nova znanja o teh odnosih z vidika reprodukcije in razvojnih usmeritev kmetovanja v Sloveniji. Izbrani sogovorniki (30) so s kmečkih gospodarstev, ki so (3) koristniki ukrepov pomoči mladim prevzemnikom in zgodnjih upokojevcem in takih, ki niso pridobili podpor s tega naslova ukrepov (3). Pol-strukturirani pogovori zajemajo vsebine o zgodovini kmetije, delitvi dela med spoloma in generacijami in razvojni usmerjenosti kmetije. Rezultati terenske raziskave kažejo, da so kmetije koristnikov ukrepov bolj perspektivne vsaj z dveh vidikov: nadaljevanja kmetovanja in vidnega povečanja proizvodnje v primerjavi s starejšo generacijo gospodarjev. Teren je tudi pokazal, da je k razmejitvi nalog med ženskami in moškimi ne glede na velikost in organizacijo kmetije najbolj prispevala uvedba traktorjev in druge mehanizacije ob koncu 60. let prejšnjega stoletja. Ne glede na opazovano obdobje, velikost in perspektivnost kmetije pa je skrb za ostarele in otroke pretežno področje dela žensk.	
	ANG	Paper discusses some results of anthropological field-research on farm families in Prekmurje (NE Slovenia), the region with favourable conditions for farming. The research focused on the intertwined generations and gender relationships among members of six multigenerational farm families to obtain some new knowledge of these relationships in view of reproduction and developmental orientations of farming in Slovenia. The selected collocutors (30) were from the farm households (3), the beneficiaries of aid for young farmers, and others (3), the non-beneficiaries of such aid. The semi-structured interviews revolved around the topics on farm history, gender and generation division of labour, and developmental farm orientation. The fieldwork results show that the beneficiaries of aid for Setting Up of Young Farmers and Early Retirement are promising in two	

		aspects only: they continue with farming and they substantially enlarge the production on the farm compared to the older generation of farmers. The fieldwork material also shows that the introduction of tractors in the late 1960s primarily contributed to a more clear-cut division of tasks between genders irrespective of the size and production capacity of the farm. Irrespective of the time period observed, the farm size and the introduction of tractors, the care for the elderly and children is the working domain of women.
Šifra	B.03	Referat na mednarodni znanstveni konferenci
Objavljeno v	European Society for Rural Sociology; ESRS 2011; 2011; Str. 57; Avtorji / Authors: Knežević Hočevar Duška	
Tipologija	1.12	Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci

9. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁸

Vodja in članici raziskovalne skupine (D. Knežević Hočevar, L. Šprah, M. Černič Istenič) so slovenski partner v evropskem raziskovalnem projektu eDESDE-LTC- Electronic standard coding and mapping of services for long-term care (št. pogodbe; 2007116, trajanje: 1.07.2008-31.01.2011), ki ga je sofinancirala Public Health Executive Agency, Comission of the European Communities. Vodja projekta je L. Salvador- Carulla, Asociacion Cientifica Psicost, Španija; <http://www.edesdeproject.eu>.

V projektu je sodelovalo še 7 raziskovalnih organizacij iz 5 držav: Španije, Velike Britanije, Avstrije, Norveške in Bolgarije.

V Evropi se pojavlja naraščajoča potreba po terminološko in klasifikacijsko usklajenem sistemu služb in njihovih tipov oskrbe, ki bi lahko bili na razpolago prebivalcem Evropske unije na področju dolgotrajne oskrbe. Namen eDESDE-LTC projekta je bil razviti delujoč sistem kodiranja, razvrščanja in primerjave služb na področju dolgotrajne oskrbe v celotni EU. Sistem bi uporabnikom in njihovim svojcem omogočil, da si v primerih telesne oz. duševne invalidnosti in starostnikov, odvisnih od tuje pomoči, lahko pridobijo zanesljive podatke o razpoložljivosti in dostopnosti ustrezne institucionalne oskrbe ali oskrbe na domu, ne glede na državo prebivanja. V ta namen je projektna skupina razvila instrument (DESDE-LTC instrument), namenjen razvrščanju in standardiziranemu opisu služb in tipov dolgotrajne oskrbe, ki je uporaben tudi v Sloveniji. V DESDE-LTC instrumentu so združena izhodišča predhodnih klasifikacijskih sistemov služb na področju duševnega zdravja (ESMS), na področju invalidnosti (DESDE) in na področju staranja (DESDAE). Testiranje možnosti uporabe instrumenta DESDE-LTC je bilo opravljeno v 6 državah s pomočjo fokusnih skupin in relevantnih strokovnjakov na tem področju. Instrument, klasifikacijski sistem in paket za usposabljanje uporabe DESDE-LTC so opisani in dostopni v 6 jezikih na spletni strani projekta eDESDE-LTC: <http://www.edesdeproject.eu>.

10. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁹

10.1. Pomen za razvoj znanosti¹⁰

SLO

Najpomembnejši prispevek projekta k razvoju znanosti je uveljavljanje večdisciplinarnega raziskovanja kompleksnih medgeneracijskih odnosov (medgeneracijske solidarnosti in ambivalence) kot dopolnjujoče raziskovalne prakse. Primerjalna analiza raznovrstnih podatkovnih zbirk (anketna podatkovna zbirka, kvalitativna zbirka intervjujev, ocenjevalni listi za merjenje kvalitete življenja in medgeneracijske ambivalence ter etnografski dnevnik) je pokazala, da se večravenske analize dograjujejo in ne izključujejo navkljub različnim epistemoloških izhodiščem. Anketna raziskava Odnosi med generacijami in spoloma, prirejena za kmečko prebivalstvo v Sloveniji, je bila oblikovana na podlagi aktualnih podmen in teorij demografije, sociologije in ekonomije, ki se nanašajo na odnose med generacijami in spoloma. Izpeljana na reprezentativnem vzorcu treh opazovanih skupin (kmečko, podeželsko in mestno prebivalstvo) anketirancev po vsej Sloveniji, je bila podlaga za oblikovanje začetnega nabora vsebin pol-strukturiranih intervjujev, poglavitnega orodja antropološkega terenskega dela.

Zaradi narave terenskega dela, so bile določene vsebine pogovorov dodane naknadno, na primer zgodovina kmetije, medsosedska pomoč, pomoč skupnosti in razširjenega sorodstva zunaj kmetije. Ti deli pripovedi so pomembno dogradili kontekst za analizo medgeneracijske solidarnosti in ambivalence v različnih časovnih obdobjih, kar je nadalje omogočilo primerjavo različnih praks (npr. medgeneracijske pomoči, obveznosti, delitve dela) v različnih časovnih obdobjih. Ocenjevalni listi merjenja kvalitete življenja in ambivalentnih odnosov so bili zasnovani s socialno psihološkimi podmenami. Izkazalo se je, da so uporabni za preučevanje ambivalentnih medgeneracijskih odnosov tudi antropološko zasnovanega terenskega dela. Težavne vsebine, kot je na primer ambivalenten odnos, je preučevalec na terenu lažje identificiral s pomočjo ocenjevalnih listov kot pa v osebem pogovoru; glede teh vsebin se sogovorniki niso želeli opredeljevati, sogovornice pa so zahtevale diskretnost (ta del pogovora se ni snemal). Sproti voden terenski dnevnik je tudi dopolnjeval razlagalni okvir zbranih intervjujev.

Na podlagi rezultatov vzporednih analiz je poglobljen sklep ta, da je koncept medgeneracijske solidarnosti in ambivalence uporaben tudi v demografski, socialni in agrarni antropologiji. Še več, kombinacija večravske in multidisciplinarne analize ne prispeva pomembno le k skupni sintezi rezultatov, ampak krepi razlagalno moč rezultatov vsake analize posebej: informacije, pridobljene z ocenjevalnimi listi, dodatno osvetlijo pogovore in nasprotno, pogovori nudijo kontekst za razlago sporočil ocenjevalnih listov. Podobno posamične izjave respondentov anketne raziskave »več povejo«, ko jih primerjamo s kontekstualiziranimi pripovedmi sogovornikov in sogovornic, pridobljenimi na terenskih lokacijah in obratno, pripovedi konkretnih sogovornikov in sogovornic »še več sporočajo«, ko jih primerjamo z izjavami abstraktnih skupin anketirancev.

ANG

The project's most important contribution to the science is in its employment of multidisciplinary research of complex intergenerational relations (intergenerational solidarity and ambivalences) as a complementary research practice. The comparative analysis of various databases (survey database, qualitative database of interviews, assessment measures – type pencil-paper for quality of life and intergenerational ambivalence, ethnographic diary) proved that multi-level analyses were mutually compatible and not exclusive despite heterogeneous epistemologies employed. The survey Generations and gender, adjusted to the farm population and conditions in Slovenia, was established in accord with the main hypotheses and theories of demography, sociology and economy related to the relationship among generations and genders. Carried out on representative sample of observed groups (farm, rural and town population) of interviewees all over Slovenia, the survey represented the basis for the initial list of issues for semi-structured interview, the main tool of an anthropological fieldwork. However, due to "the nature" of the fieldwork, some topics were added a posteriori (e.g. the farm history, mutual assistance among neighbours, community assistance and the assistance of relatives off the farm). These parts of narratives significantly built-up the context for the analysis of intergenerational solidarity and ambivalence in various time-periods, which also enable the comparison of different practices (e.g. intergenerational assistance, commitments, division of tasks) in different time-periods. The type pencil-paper as a measurement of quality of life and ambivalence was established from the view of social psychology. It turned out that this tool was also useful in anthropological fieldwork. Demanding topics for investigation, as for instance ambivalent feelings, were easier obtained by this measurement than by face-to-face interviews. Finally, ethnographic diary completed the explanatory framework of collected interviews. The main conclusion of comparative analyses is that concepts of intergenerational solidarity and ambivalence are useful also for demographical, social and agrarian anthropology. The combination of multilevel and multidisciplinary analysis is not conducive only to the common synthesis of results but it also strengthens the explanatory power of each and every analysis employed: information, obtained by the type pencil-paper additionally clarifies the interviews and on the opposite, the interviews offer the context for explanation of the type pencil-paper's messages. Similarly, single statements of the survey »tell more« when compared with contextualised stories of collocutors, collected on various field locations, and on the opposite, the stories of collocutors »tell more« when compared with the statements of abstract groups of respondents.

10.2. Pomen za razvoj Slovenije¹¹

SLO

Dobljeni rezultati odpirajo prostor za argumentirano javno razpravo o politikah razvoja podeželja, o družinski, socialni in zdravstveni politiki na podeželju, tj. politikah, ki se posredno nanašajo na spodbujanje razvoja družinskega kmetovanja v Sloveniji. Slovenija sodi v skupino držav, ki z domačo pridelavo ne pokriva svojih potreb po kmetijsko-živilskih proizvodih. Ker je zagotavljanje prehranske varnosti eden izmed prednostnih ciljev nacionalnega kmetijskega razvoja, je znanje o njegovih nosilcih še toliko bolj pomembno. Še več, znanje o odnosih med generacijami in spoloma je posebej relevantno tudi zaradi družbenih posledic staranja prebivalstva in globalne kmetijske razvojne usmerjenosti k družinskemu kmetovanju. Rezultati pričujočega projekta obveščajo zainteresirano javnost prav o pomenu medosebnih odnosov članov družinskih kmetij, bodisi kot dejavnikov tveganja za razvoj slabih odnosov med generacijami in spoloma in tudi njihove slabše kvalitete življenja, bodisi kot t.i. varovalnih dejavnikov za razvoj njihovih dobrih odnosov, ki povratno vplivajo na učinkovito izvajanje kmetijske dejavnosti.

Znanja, pridobljena v pričujočem projektu, so bila sproti predstavljena v pedagoškem procesu, kar je pomembno za razvoj in obnovo kadrov. Z njimi so se seznanili slušatelji pri predmetih: Sociologija podeželja (Biotehniška fakulteta UNL, Oddelek za agronomijo, univerzitetni program, I. stopnja) in Ekonomski in sociološki vidiki razvoja podeželja (Biotehniška fakulteta UNL, 3. bolonjska stopnja - doktorski študij Bioznanost). Obenem so bili pri prenosu znanja v prakso projektni rezultati predstavljeni tudi kmetijskim svetovalcem (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenija) in zainteresirani javnosti (Zveza kmetov Slovenije).

ANG

Obtained results represent the professional basis for public discussion on rural development in Slovenia, particularly on the improvement of family, social and health politics on the countryside. These politics are indirectly connected with the measures stimulating the development of family farming in Slovenia. Slovenia belongs to a group of countries which do not satisfy their own needs for agricultural and food products by domestic production only. Therefore, ensuring food safety is one of the priorities of agricultural development and new knowledge on its performers (a farm population) is necessary. Moreover, knowledge on generations and gender relations is particularly relevant due to social repercussions of ageing of society and global orientation towards family farming. The project results inform the interested public about the importance of interpersonal relationship among farm family members, either as risk factors for emerging the difficulties among generations and their lower quality of life or protective factors for harmonised relations among generations and gender. Finally, these relationships significantly affect the effectiveness of farm activities.

The knowledge obtained during the project was also presented in pedagogical activities, contributing to development of human resources. Pedagogical transfer was carried out through the courses: Rural Sociology (Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, Department of Agronomy, university course, I degree) and Economics and Sociological Aspects of Rural Development (Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, 3rd Bologna stage - doctoral studies in Life Sciences). The project results (knowledge transfer) were also presented to extension service (Agriculture and Forestry Chamber of Slovenia) and the interested public (Farm Women's Association of Slovenia).

11. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	

	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

12.Samo za aplikativne projekte!

Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	

G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj					
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva					
G.09.	Drugo:					

Komentar

--

13.Pomen raziskovanja za sofinancerje¹²

	Sofinancer		
1.	Naziv		
	Naslov		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR

Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
Komentar		
Ocena		

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in
umetnosti

Dušanka Knežević Hočevar

ŽIG

Kraj in datum:

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2012/13

¹ Zaradi spremembe klasifikacije je potrebno v poročilu opredeliti raziskovalno področje po novi klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science). Prevajalna tabela med raziskovalnimi področji po klasifikaciji ARRS ter po klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science) s kategorijami WOS (Web of Science) kot podpodročji je dostopna na spletni strani agencije (<http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/preslik-vpp-fos-wos.asp>). [Nazaj](#)

² Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

³ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11) [Nazaj](#)

⁵ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta (obrazložitev). V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁶ Znanstveni in družbeno-ekonomski dosežki v programu in projektu so lahko enaki, saj se projektna vsebina praviloma nanaša na širšo problematiko raziskovalnega programa, zato pričakujemo, da bo večina izjemnih dosežkov raziskovalnih programov dokumentirana tudi med izjemnimi dosežki različnih raziskovalnih projektov.

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta - 2012

Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)

⁷ Znanstveni in družbeno-ekonomski dosežki v programu in projektu so lahko enaki, saj se projektna vsebina praviloma nanaša na širšo problematiko raziskovalnega programa, zato pričakujemo, da bo večina izjemnih dosežkov raziskovalnih programov dokumentirana tudi med izjemnimi dosežki različnih raziskovalnih projektov.

Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.

Družbenoekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen, kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno ekonomsko relevantnega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. v preteklem letu vodja meni, da je izjemen dosežek to, da sta se dva mlajša sodelavca zaposlila v gospodarstvu na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovila svoje podjetje, ki je rezultat prejšnjega dela ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁸ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 7 in 8 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁹ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹² Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2012 v1.00
D6-E6-9E-EF-AE-55-DF-A8-20-20-38-BB-88-51-B5-D1-95-33-3A-AB